

22. 2. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Krátké zamyšlení nad novou úpravou obchodních podmínek dle NOZ

Od 1. 1. 2014 by měl nabýt účinnosti nový občanský zákoník č. [89/2012](#) Sb. („NOZ“). Kromě jiných novinek a kompletních koncepčních změn s sebou přináší i novou modernější úpravu obchodních podmínek. Stávající úprava všeobecných obchodních podmínek („VOP“) je obsažena zejména v obchodním zákoníku, který stanoví, že část obsahu smlouvy lze určit odkazem na všeobecné obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi nebo odkazem na jiné obchodní podmínky, jež jsou stranám smlouvy známé nebo k návrhu přiložené. Navíc dále platí, že odchylná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost.

Výše uvedené znění je víceméně shodně převzato do NOZu, který stanoví, že část obsahu smlouvy lze určit odkazem na obchodní podmínky, které navrhovatel připojí k nabídce nebo které jsou stranám známy. Odchylná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost.

NOZ na rozdíl od Obchz řeší ale velmi praktickou otázku možnosti jednostranné změny VOP v průběhu trvání smluvního vztahu. Přestože se toto ustanovení jeví na první pohled jako velmi praktické, při bližším pohledu je zjevné, že jeho obecné použití s ohledem na množství podmínek, které musí být splněny, bude dosti sporadické a omezí se fakticky na VOP institucí poskytující dlouhodobé služby širokému okruhu osob. Použití je tak omezeno na případy, kdy strana uzavírá (i) v běžném obchodním styku (ii) s větším počtem osob (iii) smlouvy zavazující dlouhodobě k opětným plněním stejného druhu s odkazem na obchodní podmínky a (iv) vyplývá-li z povahy závazku již při jednání o uzavření smlouvy rozumná potřeba jejich pozdější změny. Jsou-li splněny uvedené podmínky, lze ujednat, že tato strana může obchodní podmínky v přiměřeném rozsahu změnit. Toto ujednání je platné ovšem pouze, pokud bylo předem alespoň ujednáno, jak se změna druhé straně oznámí, a pokud se této straně založí právo změnu odmítnout a závazek z tohoto důvodu vypovědět ve výpovědní době dostatečné k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele. Dále k ochraně slabší smluvní strany NOZ uvádí, že se nepřihlíží k ujednání, které s takovou výpovědí spojuje zvláštní povinnost zatěžující vypovídající stranu.

Jestliže výše uvádíme, že požití uvedeného mechanismu změny bude sporadické, neznamená to, že bychom krok tímto směrem nevíтали. Naopak stanovení přesných podmínek, za kterých lze VOP měnit je vzhledem k nynější roztržitější praxi nanejvýš žádoucí. Je jen škoda, že zákonodárce již vcelku nadbytečně zavedl další až příliš neurčité pojmy jako „rozumná potřeba“ či „přiměřený rozsah“.

Ve vztahu k VOP upravuje NOZ další zajímavou novinku, a to konflikt obchodních podmínek. Jedná se o situace, kdy každá ze stran použije například k objednání a k potvrzení akceptace objednávky vlastní formuláře, které odkazují na jejich VOP. V takovém případě není jasné, které z VOP se mají na daný smluvní vztah aplikovat, což mnohdy může vést až ke krajnímu závěru, že smlouva nebyla

uzavřena, neboť akceptace neodpovídá návrhu na uzavření smlouvy. NOZ právě pro tyto případy obsahuje speciální úpravu, kdy ve své podstatě dojde k vynulování nesouladných ustanovení VOP. NOZ konkrétně uvádí: „Odkáží-li strany v nabídce i v přijetí nabídky na obchodní podmínky, které si odporují, je smlouva přesto uzavřena s obsahem určeným v tom rozsahu, v jakém obchodní podmínky nejsou v rozporu; to platí i v případě, že to obchodní podmínky vylučují. Vyloučí-li to některá ze stran nejpozději bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle, smlouva uzavřena není.“

Další podstatnou novinkou je vyloučení použití neočekávatelných (překvapivých) ujednání ve VOP. NOZ v této souvislosti zavádí pravidlo, že taková ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné, nepřijala-li je tato strana výslovně. Uvedené ustanovení NOZ je zřejmě kogentní povahy, neboť dle NOZ se k odchýlnému ujednání nepřihlíží. Na rozdíl od předchozích dvou citovaných institutů, jejichž přínos pro praxi lze hodnotit již nyní, je v tomto případě zjevné, že se bez příslušné judikatury neobejdeme. Zda a jak se s tím judikatura (např. pomocí analogického výkladu) vyrovná, je zatím otevřenou otázkou. Ostatně taková situace je dosti symptomatická pro NOZ: na jedné straně NOZ nabízí odpovědi na dosud sporné otázky; na druhé straně ovšem nová témata otevírá.

JUDr. Miroslav Pokorný, LL.M.,
advokát

Mgr. Helena Chadimová,
advokátní koncipientka

[Schönherr s.r.o.](#)

nám. Republiky 1079/1a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 996 500

Fax: +420 225 996 555

e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)